

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор академії, професор
В. І. Аранчій
« 04 » *Восени* 2018 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Освітньо-професійна програма

«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

спеціальність 035 Філологія

(спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

ступінь вищої освіти «Бакалавр»

(2018 рік набору)

Полтава
2018

Наскрізну програму практики підготували:

Тагільцева Я. М., доцент, к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Воловик Л. Б., доцент, к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти «Бакалавр» (2018 рік набору) розглянута, схвалена та рекомендована до видання науково-методичною радою спеціальності «Філологія» (протокол № 1 від 04 вересня 2018 р.)

Голова науково-методичної ради
спеціальності «Філологія»

Савенкова О.О.

Відповідальний за випуск: доцент, к. філол. н.

Тагільцева Я.М.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Види, послідовність проведення та тривалість практик	6
Форми і методи контролю.....	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На сучасному міжетнічному етапі розвитку суспільства особливо гостро відчувається нестача кадрів у галузі перекладу. Глобалізація міжнародних відносин (політика, фінанси, бізнес, туризм тощо) революція в світі комп'ютерів та телекомунікацій – все це призвело до пошуку більш ефективних шляхів професійної підготовки перекладачів.

У зв'язку з цим питання перекладацької практики здобувачів вищої освіти стає особливо актуальним, адже досвід показує, що озброєння молодого фахівця системою знань у галузі перекладу ще не вирішує проблеми його перекладацької майстерності. Остання приходить до нього лише тоді, коли знання випускника будуть успішно адаптовані до умов, в яких йому належить працювати.

Практика здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії є обов'язковим компонентом професійної підготовки фахівців.

Метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, а також набуття й удосконалення компетентностей, визначених відповідною освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти.

Завданням практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр є:

- формування, розвиток та закріплення уміння письмово спілкуватися у різних галузях господарства, науки і культури;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати письмовий переклад спеціалізованих текстів;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати письмовий переклад науково-популярних та суспільно-політичних текстів;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати письмовий переклад художніх текстів;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати письмовий переклад науково-технічних текстів;
- розвиток та закріплення уміння користуватися сучасними методами збирання і обробки інформації;
- формування, розвиток та закріплення уміння усного спілкування у різних галузях господарства, науки і культури;

- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати усний послідовний переклад;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати двосторонній переклад;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати синхронний переклад;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати комунікації в рамках переговорів;
- формування, розвиток та закріплення уміння забезпечувати усну та письмову комунікації в межах діяльності перекладача-референта;
- формування, розвиток та закріплення уміння здійснювати усну та письмову комунікації в межах діяльності перекладача в державних та недержавних організаціях;
- формування, розвиток та закріплення уміння оцінювати якість виконаного перекладу у порівнянні з оригіналом, виявляти відхилення від оригіналу, вивіряти текст перекладу в межах діяльності перекладача-референта.

Проходження практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр наступних *компетентностей*:

інтегральні:

- оволодіння професійними знаннями та вмінням застосовувати їх у професійній перекладацькій діяльності. Усебічні лінгвістичні знання з історії мови, теоретичних основ мовознавства та перекладознавства, основних процесів розвитку мовленнєвих явищ, розуміння процесів, що формують мову як систему;

загальні:

- здатність використовувати методи гуманітарних та соціально-економічних наук у різних видах професійної соціальної діяльності;
- здатність формувати власні оцінки, позиції щодо ставлення до минулого, сучасного і майбутнього України;
- здатність творчо підходити до складних, суперечливих проблем сучасної соціальної дійсності;
- здатність аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства;
- здатність орієнтуватися в економічному середовищі, оцінювати стан і рівень макро- і мікроекономіки;
- здатність застосовувати досягнення національної та світової культури у вирішенні своїх професійних та життєвих завдань;
- здатність використовувати принципи історичного підходу при інтерпретації різних подій суспільного життя як минулого, так і теперішнього;
- здатність до абстрактного аналізу та синтезу;

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
 - здатність працювати в команді;
 - здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
 - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
 - цінування та повага різноманітності та мультикультурності тощо;
- спеціальні (фахові):*
- здатність використовувати набуті знання з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, володіти розвиненою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово;
 - здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в предметній області;
 - знання та володіння методами опису, ідентифікації та класифікації;
 - здатність до наукової організації праці;
 - здатність використовувати можливості і методи застосування комп'ютерної техніки в своїй професійній діяльності;
 - здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики;
 - здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;
 - здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці;
 - здатність перекладати, реферувати та анотувати державною й іноземною мовами (англійською і німецькою) різножанрові тексти;
 - здатність застосовувати міжмовні еквіваленти (кліше), враховувати системні міжмовні розбіжності в практиці перекладу;
 - здатність використовувати у праці перекладу довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних;
 - здатність до творчого підходу до процесу перекладу в різних ситуаціях.

2. ВИДИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою підготовки «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр денної форми навчання 2018 року набору передбачені наступні види практик. (табл. 1).

**Види, терміни і тривалість практичної підготовки
здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою
«Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська)
галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр**

№ з/п	Назва вид практики	Семестр	Тривалість практики			Форма контролю
			тижнів	годин	кредитів ЄКТС	
Навчальні практики						
1	Навчальна практика з перекладу I	2	5	225	7,5	диференційований залік
2	Навчальна практика з перекладу II	4	5	225	7,5	диференційований залік
Виробничі практики						
3	Практика з письмового перекладу	6	5	225	7,5	диференційований залік
4	Практика з усного перекладу	7	4	180	6	диференційований залік

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр заочної форми навчання 2018 року набору передбачено проходження у 9 семестрі професійної практики обсягом 9 кредитів ЄКТС (270 годин).

Календарні періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, що забезпечують виконання програми практики, або в структурних підрозділах Полтавської державної аграрної академії.

Ціллю навчальних практик є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок із дисциплін загальної та професійної підготовки.

Метою навчальної практики «Навчальна практика з перекладу I» є розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності; реалізація теоретичних знань здобувачів вищої освіти з іноземної мови, відповідних практичних умінь; прищеплення досвіду самостійної перекладацької діяльності; розвиток комунікативних навичок усного та писемного мовлення під час спілкування.

Завданням навчальної практики «Навчальна практика з перекладу I» є:
- набуття практичних навичок і досвіду роботи з усної та письмової

комунікації;

- розвиток умінь здійснення аналізу мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності;

- розвиток навичок застосування теоретичних моделей в процесі перекладу для вирішення різноманітних перекладацьких завдань.

Проходження *навчальної практики «Навчальна практика з перекладу I»* забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*:

- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;

- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною й іноземною мовами (англійською і німецькою) різножанрові тексти;

- здатність застосовувати міжмовні еквіваленти (кліше): враховувати системні міжмовні розбіжності в практиці перекладу;

- здатність використовувати у праці перекладу довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних.

Метою навчальної практики «Навчальна практика з перекладу II» є розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності; розвиток навичок усного та письмового перекладу; формування у здобувачів вищої освіти потреби в систематичному безперервному поновленні своїх знань та творчого їх застосування у практичній діяльності.

Завданням навчальної практики «Навчальна практика з перекладу II» є:

- розвиток практичних навичок у галузі усної та письмової комунікації;

- вдосконалення умінь здійснення аналізу мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності;

- формування умінь та навичок здійснення перекладу.

Проходження *навчальної практики «Навчальна практика з перекладу II»* забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*:

- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;

- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною й іноземною мовами (англійською і німецькою) різножанрові тексти;

- здатність застосовувати міжмовні еквіваленти (кліше): враховувати системні міжмовні розбіжності в практиці перекладу;

- здатність використовувати у праці перекладу довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних.

Метою виробничої практики «Практика з письмового перекладу» є поглиблення і закріплення теоретичних знань, розвиток у здобувачів вищої освіти професійних навичок і умінь, необхідних для здійснення письмового перекладу; формування потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності у сфері власної майбутньої спеціальності.

Завданням виробничої практики «Практика з письмового перекладу» є:

- закріплення і поглиблення знань з фахових дисциплін теорії та практики перекладу;
- ознайомлення зі специфікою робочого місця та професійними обов'язками перекладача та формування вміння виконувати різні види перекладацької діяльності з використанням сучасних технічних засобів;
- формування творчого, дослідницького підходу до організації перекладацької діяльності;
- уміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної перекладацької діяльності, а також діяльності професійних перекладачів та колег-практикантів;
- забезпечення умов для фахової адаптації, залучення до активної діяльності у професійних колективах;
- виховання любові до фаху перекладача, прагнення постійного професійного розвитку.

Проходження виробничої практики «Практика з письмового перекладу» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність використовувати набуті знання з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, володіти розвиненою культурою мислення, вміння ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово;
- здатність використовувати можливості і методи застосування комп'ютерної техніки в своїй професійній діяльності;
- здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики;
- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;
- здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці;
- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною й іноземною мовами (англійською і німецькою) різножанрові тексти;
- здатність використовувати у праці перекладу довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних.

Метою виробничої практики «Практика з усного перекладу» є закріплення теоретичних знань і надбання практичних навичок усного перекладу; формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок розробки самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах; розвиток навичок перетворення фундаментальних і прикладних знань за фахом у професійні функції.

Завданням виробничої практики «Практика з усного перекладу» є:

- виконання робіт, що відносяться до безпосередніх обов'язків перекладача під керівництвом досвідчених фахівців-практиків;
- оволодіння навичками аналізу, інтерпретації інформації, вироблення конструктивних пропозицій;
- формування у здобувачів вищої освіти дослідницьких, аналітичних, організаторських, комунікативних здібностей;
- оволодіння навичками колективної роботи, навчання самостійного прийняття рішень, дотримування норм і правил професійної етики.

Проходження виробничої практики «Практика з усного перекладу» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність використати методи гуманітарних та соціально-економічних наук у різних видах професійної соціальної діяльності;
- здатність творчо підходити до складних, суперечливих проблем сучасної соціальної дійсності;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- здатність працювати в команді;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність використовувати набуті знання з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, володіти розвиненою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово;
- здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики;
- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;
- здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці;
- здатність застосовувати міжмовні еквіваленти (кліше): враховувати системні міжмовні розбіжності в практиці перекладу;
- здатність до творчого підходу у процесі перекладу в різних ситуаціях.

Метою професійної практики здобувачів першого рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури

(переклад включно)» спеціальності 035 Філологія (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)) галузі знань 03 Гуманітарні науки ступеня вищої освіти Бакалавр заочної форми навчання є поглиблення і закріплення теоретичних знань, розвиток у здобувачів вищої освіти професійних навичок і умінь, необхідних для здійснення письмового та усного перекладів; навичок перетворення фундаментальних і прикладних знань за фахом у професійні функції; формування потреби систематично поповнювати свої знання і творчо застосовувати їх в практичній діяльності, формування навичок прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних умовах.

Завданням професійної практики є:

- закріплення і поглиблення знань з фахових дисциплін теорії та практики перекладу;
- ознайомлення зі специфікою робочого місця та професійними обов'язками перекладача та формування вміння виконувати різні види перекладацької діяльності з використанням сучасних технічних засобів;
- формування творчого, дослідницького підходу до організації перекладацької діяльності;
- оволодіння навичками аналізу, інтерпретації інформації, вироблення конструктивних пропозицій;
- формування дослідницьких, аналітичних, організаторських, комунікативних здібностей;
- уміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної перекладацької діяльності, а також діяльності професійних перекладачів та колег-практикантів;
- забезпечення умов для фахової адаптації, залучення до активної діяльності у професійних колективах;
- виховання любові до фаху перекладача, прагнення постійного професійного розвитку.

Проходження *професійної практики* сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*:

інтегральної:

- оволодіння професійними знаннями та вмінням застосовувати їх у професійній перекладацькій діяльності. Усебічні лінгвістичні знання з історії мови, теоретичних основ мовознавства та перекладознавства, основних процесів розвитку мовленнєвих явищ, розуміння процесів, що формують мову як систему;

загальних:

- здатність використовувати методи гуманітарних та соціально-економічних наук у різних видах професійної соціальної діяльності;
- здатність до абстрактного аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності тощо;

спеціальних (фахових):

- здатність використовувати набуті знання з фундаментальних та

професійно орієнтованих дисциплін, володіти розвиненою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово;

- здатність використовувати можливості і методи застосування комп'ютерної техніки в своїй професійній діяльності;

- здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики;

- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;

- здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці;

- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною й іноземною мовами (англійською і німецькою) різножанрові тексти;

- здатність застосовувати міжмовні еквіваленти (кліше), враховувати системні міжмовні розбіжності в практиці перекладу;

- здатність використовувати у праці перекладу довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних;

- здатність до творчого підходу до процесу перекладу в різних ситуаціях.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контролювання практики здобувачів вищої освіти вирішує комплекс завдань від навчальних до контролюючих і забезпечує повноту, своєчасність та якість виконання програм практики.

Контролювання за проходженням практики з боку вищого навчального закладу покладається від:

- академії – на першого проректора;

- факультету – на декана та координатора практичної підготовки по спеціальності;

- кафедри – на завідувача та викладачів-керівників практики;

- бази практики – на керівника підприємства.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики.

На кожному етапі контролювання застосовуються специфічні методи.

Попереднє контролювання здійснюється під час підготовки здобувачів вищої освіти до проходження практики (на зборах). При цьому пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також здобувачам вищої освіти передаються направлення на базу практики, щоденники та програми практики.

Поточне контролювання здійснюється протягом періоду проведення практик, а також під час бесід зі здобувачами вищої освіти у дні, встановлені

кафедрою для консультування.

Підсумкове контролювання відбувається під час звітування про виконання програми практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

По закінченню навчальної практики здобувачам вищої освіти виставляються оцінки за результатами перевірки щоденників і особистого спостереження викладача під час практики. За необхідності з окремими здобувачами вищої освіти проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту, підписаного та оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики.

Звіт разом з щоденником практики, завіреним керівником практики від підприємства (організації, установи), подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту.

Супровідні документи з практики, передбачені академією, здобувачами вищої освіти надаються координатору з практичної підготовки по спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки (висновки і пропозиції), список використаних джерел тощо. Звіт оформлюється за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній наказом ректора академії. Комісія формується з: керівників практики від академії та, по можливості, від баз практики, а також науково-педагогічних працівників.

Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти або на базах практики в останні дні її проходження, або в академії до початку наступного семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу відбувається теоретичне навчання) чи протягом двох тижнів наступного після практики семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу передбачені канікули).

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку підприємства (організації, установи);

- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;

- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Диференційований залік з професійної практики для студентів заочної форми навчання, які не працюють або працюють за фахом, що не відповідає спеціальності, виставляється за результатами проходження практики, підготовки та захисту звіту. Студенти заочної форми навчання, які мають досвід роботи, стажувалися або працюють за фахом, що відповідає спеціальності, подають у деканат факультету підтверджуючі документи: довідку з місця роботи чи стажування або копію трудової книжки. Для таких студентів складання диференційованого заліку з професійної практики відбувається у формі співбесіди. Допуск до складання семестрового контролю з професійної практики студентами заочної форми навчання, які працюють за фахом або мають відповідний досвід роботи за фахом, оформлюється розпорядженням декана факультету.

Важливе місце в загальній системі практичного навчання займають підсумкові конференції здобувачів вищої освіти за результатами виробничої практики за участю керівників та фахівців організацій, установ. Мета таких конференцій – обмін досвідом, розробка заходів щодо поліпшення практичної підготовки в академії.